

2003:7

Interpellation av Kristina Axén Olin (m) om skatteutjämningen

År 1993 infördes ett statsbidrags- och utjämningsystem som bl.a. innebar att alla kommuner garanterades samma skattekraft finansierad genom avskaffandet av flertalet specialdestinerade statsbidrag. Strukturellt betingade kostnadsskillnader mellan kommuner skulle utjämnas.

Redan vid införandet av 1993 års system konstaterades sådana betydande brister att nya utredningar för revidering av systemet tillsattes. Den 1 januari 1996 infördes ett nytt statsbidrags- och utjämningsystem bestående av inkomstutjämning, kostnadsutjämning och införanderegler. En parlamentarisk kommitté tillsattes dock redan i augusti 1995 för att följa upp, utvärdera samt lämna förslag i syfte att utveckla systemet. Kommittén överlämnade sitt slutbetänkande till regeringen i december 1998 vilket låg till grund för regeringens proposition och riksdagens beslut den 14 juni 1999.

I samband med remissbehandlingen framfördes flera synpunkter på bl.a. utjämningsystemets omfattning och komplexitet. Regeringen har därför beslutat tillkalla en särskild delegation med uppgift att svara för en fortsatt uppföljning och utvärdering av utjämningsystemet.

Stadens egen långtidsutredning som presenterades under april månad 2001 förutspår att ett oförändrat skatteutjämningsystem kommer att kollapsa. Ökade inkomster för staden t.ex. genom inflyttning, höjda löner eller ökad förvärvsfrekvens kommer inte staden till del p.g.a. utjämningsystemets utformning.

Under år 2003 kommer Stockholms stad genom det interkommunala skatteutjämningsystemets inkomstutjämningsdel att preliminärt betala totalt cirka 5 500 miljoner kronor och genom dess kostnadsutjämningsdel erhålla ca 1 500 miljoner kronor. Detta innebär att Stockholms stad under innevarande år betalar ca 4 miljarder till verksamhet i andra kommuner, detta motsvarar drygt 5 000 kronor per stockholmare.

Utgjämningssystemet är i dagsläget så utformat att de införanderegler som infördes vid inrättandet gradvis tas bort. Detta innebär att bördan för

Stockholms skattebetalare de kommande åren kommer att öka ytterligare. Redan i år motsvarar de 4 miljarderna som Stockholm betalar till andra kommuner i landet närmare 3 skattekrönor (ca 2,80). Utan skatteutjämningsystemet skulle kommunalskatten i Stockholm kunna vara nästan 3 krönor lägre, utan att det skulle innebära mindre pengar till verksamheterna.

Det skall i sammanhanget påpekas att Stockholm erhåller cirka 3 000 miljoner 2003 i generella statsbidrag, bidrag som ges till samtliga kommuner i Sverige för att verksamhet som beslutats av riksdagen skall utföras. Dessa bidrag skall inte blandas in i diskussionen kring utjämningsystemet som de ibland görs då dessa företeelser inte direkt har med varandra att göra. Även om man dock räknar in dessa statsbidrag (vilket man inte bör göra) är Stockholms stad nettobetalare till andra kommuner i Sverige.

Utjämningsystemen leder till allvarliga konsekvenser för både Stockholm och hela stockholmsregionen, som förlorar i särklass mest i hela landet. Det motverkar kraftigt den tillväxtpotential som finns i stockholmsregionen. Detta påverkar därmed även rikets samlade tillväxt och ekonomiska utveckling negativt. Utjämningsystemens trovärdighet är inte bara en fråga för Stockholm utan i minst lika hög grad en angelägenhet för landet i dess helhet.

Utjämningsystemet drabbar undantagslöst samtliga landets kommuner genom att det tar bort alla incitament för kommunerna att själva påverka sin inkomstsituation genom att verka för höjd skattekraft. De som drabbas hårdast är dock tillväxtkommuner och aktiva glesbygdskommuner. Konstruktionen av systemet innebär att drivkraften för att bedriva en politik som leder till att människor får arbete kraftigt försvagas.

Utjämningsystemen leder till allvarliga konsekvenser för såväl Stockholm som hela stockholmsregionen. Systemet missgynnar kraftigt den tillväxtpotential som finns i vår region. Detta påverkar i sin tur den ekonomiska utvecklingen i hela landet negativt.

Systemet innebär också att stockholmarna berövas stora belopp i statsbidrag – pengar som i stället kommer att utbetalas till andra kommuner. Skatteutjämnningen utgör det största enskilda hotet mot stadens finanser. Det är därför av strategisk vikt att den av kommunstyrelsen tillsatta utredningsgruppen som särskilt studerar skatteutjämnningen intensifierar sitt arbete. Jag anser inte att Stockholms stad skall bli bättre behandlad än riket i övrigt, utan bli rättvist behandlad. Det är av största vikt att kommunstyrelsen fortsätter sina insatser för att dels informera stadens invånare om skatteutjämnningen, dels uppmärksamma statsmakten på de betydande problem systemets utformning utgör för Stockholm. Jag blev i det perspektivet orolig

då det i majoritetens budgetförslag för 2003 inte framgick hur mycket som Stockholms stad betalar till systemet.

Med anledning av ovanstående vill jag ställa följande frågor till ansvarigt borgarråd:

1. Anser borgarrådet att dagens interkommunala skatteutjämningsystem är rimligt?
2. Är borgarrådet beredd att uppvakta regeringen för att få till stånd en ändring av utjämningsystemet?
3. Vilka åtgärder är borgarrådet beredd att vidta för att informera stadens invånare om skatteutjämnningen?

Stockholm den 20 januari 2003

Kristina Axén Olin